

ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เวชโช ทิสฺวา “กั ฆนฺเต นตฺถกมฺมํ กตฺตนิ ปุจฺฉิ ฯ” “อาม
 อุปาสกาติ ฯ” “กัทิสฺ ฆนฺเตติ ฯ” “รฺชเตว อุปาสกาติ ฯ” “นีสิตฺวา โว ฆนฺเต
 กตฺ, นิปฺชชิตฺวาติ ฯ” “เอโร ตฺตฺตฺเท อโหสิ, ปฺนปฺนํ ปุจฺฉิตฺปิ, น กิณฺฉิ
 กเตสิ ฯ” “อถ นํ เวชโช “ฆนฺเต ตฺมฺहे สปฺปายํ น กโรถ, อชฺช ปฺนุชฺช
 ‘อสุเกน เม เตลฺลํ ปกฺกนฺติ มา วทิตฺถ, อหํปิ ‘มยา โว เตลฺลํ ปกฺกนฺติ น
 วกฺขามิตี อาย ฯ” “โส เวชเชน ปจฺจกฺขาโต, วิหารํ คนฺตฺวา “เวชเชนาปิ
 ปจฺจกฺขาโตสิ, อิริยาปถํ มา วิสฺสชฺชิ สมณฺาติ,

“ปฏิกฺขิตฺโต ติกิณฺณาย
 นิยโต มจฺจฺราชสฺส,

เวชเชนาสิ วิวชฺชิตฺโต
 กั ปาลิต ปมชฺชสีติ

อิมาย คาถาย อตฺตานํ โอวทิตฺวา สมณฺธมฺมํ อกาสิ ฯ” “อถสฺส มชฺฉิมฺยาเม
 อตฺติกนฺตมฺตเต, อปฺพุพฺพํ อจฺจริมํ อกฺขิณี เจว กิเลสา จ ปภิชฺชิสฺสุ ฯ” “โส
 สุกฺขวิปฺสฺสโก อรหา หุตฺวา กพฺภํ ปวิสิตฺวา นีสิตฺวา กิณฺชฺช กิณฺชฺชาจฺจเวลาย
 คนฺตฺวา “ภิกฺขุจฺจาโร ฆนฺเตติ อายํสุ ฯ” “กาโล อายุโสติ ฯ” “อาม
 ฆนฺเตติ ฯ” “เตนหิ คจฺจณฺาติ ฯ” “ตฺมฺहे ปน ฆนฺเตติ ฯ” “อกฺขิณี เม อายุโส
 ปรีหีนานีติ ฯ” “เต ตสฺส อกฺขิณี โอโลเกตฺวา อสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 “ฆนฺเต มา จินฺตยิตฺถ, มยํ โว ปฏฺิษฺศฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 กตฺตพฺพยฺยตฺตํ วตฺตปฏฺิวิตฺตํ กตฺวา คามํ ปวิสิสฺสุ ฯ”

แปล โดยอรรถ

๒. เถโรปี อิตเร สญฺชภิภู นิรนฺตรํ โอวทติ ฯ เต ตสุโสวาท
 ฐควา อุปกกฺกชย ปวารณาย, สพฺเพว สห ปฏิสนฺภิทาหิ อรหคฺคํ ปาปฺณีสฺ,
 วุตถวสฺสา จ ปน สตฺถารํ ทญฺชุกามา หุคฺวา เถโร อ่าหฺสฺ “ภนฺเต สตฺถารํ
 ทญฺชุกามมฺหาคิ ฯ เถโร เตสํ วจนํ สฺควา จินฺเตสึ “อหํ ทพฺพล, อนุตรามคฺเค
 จ อมฺนุสฺสปรึคฺคหิตา อญฺวี อคฺคิ, มยิ เอเตหิ สทฺธิ คจฺจนฺเต, สพฺเพ
 กิลมฺิสฺสนฺติ, ภิกฺขุปี ลภิตฺุ น สกฺขิสฺสนฺติ, อิมे ปฺเรตฺรเมว เปเสสฺสามิติ ฯ
 อถ เน อ่า “อ่าวโส คฺมุเห ปฺรโต คจฺจนฺตติ ฯ “คฺมุเห ปน ภนฺเตคิ ฯ
 “อหํ ทพฺพล, อนุตรามคฺเค จ อมฺนุสฺสปรึคฺคหิตา อญฺวี อคฺคิ, มยิ คฺมุเหหิ
 สทฺธิ คจฺจนฺเต, สพฺเพ กิลมฺิสฺสธ, คฺมุเห ปฺรโต คจฺจนฺตติ ฯ “มา ภนฺเต เอวํ
 กริฑฺธ, มยํ คฺมุเหหิ สทฺธิเชว คมิสฺสามาติ ฯ “มา โว อ่าวโส เอวํ รุจฺจิตฺถ,
 เอวํ สนฺเต มยฺหํ อผาสฺกํ ภวิสฺสติ, มยฺหํ กนฺนิฏฺโฆ คฺมุเห ทิสฺวา ปุจฺฉิสฺสติ,
 อถสฺส มม จกฺขุณํ ปรีหีนภาวํ อ่าโรเจยฺยถ, โส มยฺหํ สนฺติกํ กณฺจเทว
 ปหิฉิสฺสติ, เตน สทฺธิ อากจฺฉิสฺสามิ, คฺมุเห มม วจเนน ทสพฺลณฺจ
 อสีติมฺหาคเร จ วนฺทถาคิ เต อฺยุโยเชสึ ฯ เต เถโร ขมาเปคฺวา อนุโตคามํ
 ปวีสิสฺสฺ ฯ มนุสฺสา เต นิสิตฺทาเปคฺวา ภิกฺขุ ทคฺวา “กึ ภนฺเต อฺยุยานํ
 คมนากาโร ปณฺณายตีติ ฯ “อ่าม อฺปาสกา, สตฺถารํ ทญฺชุกามมฺหาคิ ฯ เต
 ปุณฺปุณฺนี ยาจิตฺวา เตสํ คมนนฺนทเมว ฌคฺวา อนุคฺนคฺวา ปรีเทวิตฺวา
 นีวคฺคีสฺสฺ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ. หมอเห็นแล้ว ถามแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. กรรมคือ การนัตถ์ (การเป่าน้ำมันทางจมูก) อันท่านทำแล้วหรือ ดังนี้ ฯ อ. พระเถระ กล่าวแล้วว่า ลูก่อนอุบาสก เออ อ. กรรมคือการนัตถ์ อันเราทำแล้ว ดังนี้ ฯ

อ. หมอนั้นถามแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. คู่แห่งนัยน์ตา เป็นเช่นไร ข้อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. พระเถระกล่าวแล้วว่า ลูก่อนอุบาสก อ. คู่แห่งนัยน์ตา ปวดอยู่นั้นเทียว* ดังนี้ ฯ

อ. หมอนั้น ถามแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. กรรม คือการนัตถ์ อันท่านนั่งแล้วทำแล้วหรือ หรือว่า อ. กรรมคือการนัตถ์ อันท่านนอนแล้วทำแล้ว ดังนี้ ฯ อ. พระเถระเป็นผู้หนึ่ง ได้เป็นแล้ว แม้ผู้อันหมอนั้นถามแล้วบ่อย ๆ ไม่กล่าวแล้ว ซึ่งคำอะไร ๆ ฯ ครั้งนั้น

อ. หมอกล่าวแล้วกะพระเถระนั้นว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. ท่านข้อมไม่กระทำ ซึ่งความสบาย อ. ท่านอย่ากล่าวแล้วว่า อ. น้ำมันอันหมอโน้นหุงแล้วแก่เรา" ดังนี้ แม้ อ. กระผมจักไม่กล่าวว่า อ. น้ำมัน อันกระผมหุงแล้วแก่ท่าน ดังนี้ จำเดิมแต่วันนี้ ดังนี้ ฯ

อ. พระเถระนั้น ผู้อันหมอบอกคืนแล้ว ไปแล้วสู่วิหาร คิดแล้วว่า อ. ท่านเป็นผู้แม่อันหมอบอกคืนแล้ว ข้อมเป็น ลูก่อนสมณะ อ. ท่าน อย่าสละแล้ว ซึ่งอิริยาบถ ดังนี้ สอนแล้วซึ่งตนด้วยคาถานี้ว่า

อ. ท่าน เป็นผู้อันอันหมอ ปฏิเสธแล้ว เป็นผู้อันหมอ
 เว้นแล้วจากอันเขี้ยวยา (การรักษา) ข้อมเป็น อ. ท่าน
 เป็นผู้เที่ยงแท้ต่อมัจจุสุพระราชชา ข้อมเป็น ลูก่อนपालิตะ
 อ. ท่านข้อมประมาท เพราะเหตุไร ดังนี้

ได้กระทำแล้ว ซึ่งสมณธรรม ฯ

* แปลว่า อ. ลม เสียดแทงอยู่นั้นเทียว ก็ได้

** แปลว่า อ. น้ำมันอันหมอโน้นให้สุกแล้วเพื่อเรา ก็ได้

ครั้งนั้น ครั้นเมื่อยามอันมีในท่ามกลาง เป็นกาลสักว่าก้าวล่วงแล้ว มีอยู่
 อ. นัยน์ดา ท. ด้วยนั้นเทียว อ. กิลส ท. ด้วย ของพระเถระนั้นแตกทั่วแล้ว
 ไม่ก่อน ไม่หลัง ฯ อ. พระเถระนั้น เป็นพระอรหันต์ ผู้เห็นแจ้งอย่างแท้จริง
 เป็น เข้าไปแล้วสู่ห้องนั่งแล้ว ฯ อ. ภิกษุ ท. ไปแล้วในเวลาอันเป็นที่เทียวไป
 เพื่อภิกษา กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ. กาลนี้ เป็นกาลอันเป็นที่เทียวไป
 เพื่อภิกษา ข่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. พระเถระถามแล้วว่า คู่ก่อนท่านผู้มีอายุ ท.
 อ. กาลนี้ เป็นกาล ข่อมเป็นหรือ ดังนี้ ฯ อ. ภิกษุ ท. กล่าวแล้วว่า ข้าแต่ท่าน
 ผู้เจริญ ขอรับ อ. กาลนี้ เป็นกาล ข่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. พระเถระกล่าวแล้ว
 ว่า ถ้าอย่างนั้น อ. ท่าน ท. จงไปเถิด ดังนี้ ฯ อ. ภิกษุ ท. ถามแล้วว่า ข้าแต่ท่าน
 ผู้เจริญ ก็ อ. ท่านเล่า ดังนี้ ฯ อ. พระเถระกล่าวแล้วว่า คู่ก่อนท่านผู้มีอายุ ท.
 อ. นัยน์ดา ท. ของผม เสื่อมรอบแล้ว ดังนี้ ฯ อ. ภิกษุ ท. เหล่านั้น แลดูแล้ว
 ซึ่งนัยน์ดา ท. ของพระเถระนั้น เป็นผู้มีดวงตาอันเต็มแล้วด้วยน้ำตา เป็น
 ยังพระเถระให้หายใจออกแล้ว (ให้โล่งใจ) ด้วยคำว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ
 อ. ท่าน อย่าคิดแล้ว อ. กระผม ท. จักปฏิบัติซึ่งท่าน ดังนี้ กระทำแล้วซึ่งวัตร
 และวัตรคอบ อันสมควรแล้วแก่ความเป็นวัตรอันตนพึงทำ เข้าไปแล้วสู่บ้าน ฯ

แปล โดยอรธ

๒. แม้พระเถระข่อมสั่งสอนภิกษุ ๖๐ รูปนอกนี้มิได้ขาด ฯ พวกเธอตั้งอยู่ใน
 ในโอวาทของท่าน ครั้นใกล้ตีตีปวารณา ทุกรูปเทียวบรรลुพระอรหัต
 พร้อมกับปฏิสัมภทา ก็แลเธอทั้งหลายผู้ออกพรรษาแล้ว เป็นผู้ประสงค์จะเฝ้า
 พระบรมศาสดา จึงเรียนพระเถระว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ กระผมทั้งหลาย
 เป็นผู้ประสงค์จะเฝ้าพระบรมศาสดา ฯ พระเถระฟังคำของภิกษุเหล่านั้นแล้ว
 คิดว่า เราเป็นผู้ทุพพลภาพ และในระหว่างทาง คงที่ถูกอมนุษย์ยึดครอง
 ก็มี เมื่อเราไปกับภิกษุเหล่านี้ เธอทั้งหมดจักลำบาก จักไม่อาจเพื่อจะได้ภิกษา
 อีกด้วย เราจักส่งภิกษุเหล่านี้ไปก่อนกว่าที่เดียว ฯ ลำดับนั้น พระเถระกล่าวกะ

ภิกษุเหล่านั้นว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายล่วงหน้าไปก่อนเถิด ฯ
 ภิกษุเหล่านั้นถามว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ก็ท่านเล่า ฯ พระเถระตอบว่า
 ผมเป็นผู้ทุพพลภาพ และในระหว่างทาง คงที่ถูกภุมนุษย์ยึดครองก็มี เมื่อผม
 ไปกับท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหมดจะลำบาก ขอท่านทั้งหลายจงล่วงหน้าไป
 ก่อนเถิด ฯ ภิกษุเหล่านั้นกล่าวว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอท่านอย่าทำอย่างนี้เลย
 ปวงกระผมจะไปพร้อมกับท่านนั้นแหละ ฯ พระเถระกล่าวว่า ผู้มีอายุทั้งหลาย
 ขอท่านทั้งหลายอย่าชอบใจอย่างนี้เลย เมื่อเป็นอย่างนี้ ความไม่ผาสุกจักมี
 แก่ผม น้องชายของผมเห็นท่านทั้งหลายจะถาม (ถึงผม) เมื่อเป็นเช่นนั้น
 ท่านทั้งหลายพึงบอกความเสียจักขุทั้งสองของผมแก่เขา เขาจะส่งใครสักคน
 มายังสำนักของผม ผมจะมากับคนนั้น ขอท่านทั้งหลายจงถวายบังคมพระทศพล
 และไหว้พระอสีติมหาเถระ ตามคำของผมเถิด ดังนี้แล้ว ส่งภิกษุเหล่านั้นไปแล้ว ฯ
 เธอทั้งหลายขอขมาพระเถระแล้ว เข้าไปภายในบ้าน ฯ มนุษย์ทั้งหลายนิมนต์
 ให้ภิกษุเหล่านั้นนั่งแล้วถวายภิกษาแล้ว ถามว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อากาโรคือ
 การไปแห่งพระผู้เป็นเจ้า ข้อมปรากฎ หรือ ฯ ภิกษุเหล่านั้นตอบว่า ใช่แล้ว
 อุบาสกและอุบาสิกาทั้งหลาย ปวงอาตมภาพ เป็นผู้ประสงค์จะเฝ้าพระบรม
 ศาสดา ฯ มนุษย์เหล่านั้นอ่อนวอนแล้วอ่อนวอนอีก ครั้นทราบฉันทะคือการไป
 ให้ได้ของภิกษุเหล่านั้นแล้ว จึงตามไปส่ง คร่ำครวญกลับมา ฯ